

K VEDECKOATEISTICKEJ PROPAGANDE NA DEDINE

PETER PRUSÁK

Katedra marxizmu-leninizmu · Vysokej školy poľnohospodárskej, Nitra

Vedeckoateistická propaganda pozitívne zasiahla celú našu spoločnosť, prenikla alebo postupne preniká aj na našu dedinu. K zintenzívneniu svetonázorovej výchovy došlo najmä po vyjdení uznesenia ÚV KSČ o „Zintenzívnení vedeckoateistickej propagandy“. V jej uskutočňovaní boli dosiahnuté kladné výsledky. Avšak popri dosiahnutých výsledkoch zaostáva za potrebami poľnohospodárskej praxe na našej dedine. Sféra jej vplyvu je stále úzka. Túto skutočnosť podmieňujú tak objektívne ako aj subjektívne príčiny.

Je pravda, že sú objektívne ťažkosti v uskutočňovaní ateistickej propagandy na dedine (kádrové, technické a iné), že samotná prevýchova roľníka je ťažšia ako prevýchova robotníka, že samotné uskutočňovanie vedeckoateistickej propagandy na dedine je zložitá a náročnejšia úloha ako v meste. Avšak nie je správne z daných objektívnych ťažkostí vyvodzovať, že pre systematickú a cieľavedomú ateistickú výchovu nie je vhodná situácia — práve tak, ako nie je správne objektívne ťažkosti znásobovať subjektívnymi príčinami.

Intenzívne uskutočňovanie ateistickej výchovy na dedine do značnej miery brzdia práve nesprávne názory mnohých miestnych zodpovedných pracovníkov verejného a kultúrneho života, spočívajúce v tom, že na uskutočňovanie ateistickej propagandy nie sú ešte momentálne podmienky. Stúpenci takýchto názorov zaujímajú voči náboženstvu pasívnu obrannú taktiku a vyčkávaciu vhodnejšiu situáciu. Taktika vyčkávania je zásadne nesprávna a veľmi škodlivá, lebo neodhaľuje reakčnosť náboženskej ideológie, napríklad jej nežiaduce pôsobenie na pracovnú morálku a produktivitu práce v JRD. V dôsledku „teórie“ vyčkávania sa na mnohých miestach s cieľavedomou a systematickou ateistickou výchovou doteraz nezačalo. Táto „teória“ v praxi vedie jedine k zmierlivosti s náboženstvom a k predlžovaniu jeho životaschopnosti.

Prekonanie daných nesprávnych názorov je jedným z predpokladov úspešného rozvinutia ateistickej propagandy na našej dedine.

Veľké politické, ekonomické a ideologické premeny na našej dedine, zvyšovanie životnej úrovne, zmena spôsobu života vytvorili spoločne priaznivú situáciu pre prekonanie náboženských prežitkov vo vedomí nášho družstevníka a pre jeho socialistickú prevýchovu.

Nesmieme však ani na chvíľu zabúdať, že cirkvi — ich reprezentanti (katolícka cirkev na čele s Vatikánom a práve tak aj ostatné cirkvi) sa so socializmom nezmiernili a ani sa nemôžu zmieriť. Zmenili len svoju taktiku a formy boja proti socializmu. Svedčí o tom aj činnosť skupiny kňazov, tzv. „nevolníkov“ (ako seba nazývali), odsúdených r. 1959 pre protištátnu činnosť. Táto protištátna skupina mala jasne formulovaný program, v ktorom okrem iného si určila za úlohu odvádzat ľudí od aktívnej účasti na budovaní socializmu, od aktívneho verejného života, od verejných smien, od vstupu do KSČ a masových organizácií, od prijímania rôznych funkcií v nich a pod. Pre prácu tejto skupiny je typické, že sa orientovala hlavne na mládež a že pracovala najmä na dedinách. Vidíme, že pasívna, obranná pozícia voči náboženstvu nie je teda na mieste. Stále platí známa pravda, vyslovená Leninom, že každé oslabenie našej ideológie znamená nutné posilnenie ideológie nepriateľskej. Túto pravdu musíme mať stále na pamäti.

Správne zameranie ateistickej propagandy na dedine si vyžaduje aspoň stručnú analýzu vekového zloženia jej obyvateľstva v súčasnosti.

Vekové zloženie dediny v súčasnosti je príliš vysoké, pohybuje sa okolo 49—50 rokov v priemere. To znamená, že staršia generácia tvorí podstatnú časť dedinského obyvateľstva. Ona je hlavnou výrobnou silou v JRD, súčasne je však aj najviac ovplyvňovaná ideologickými prežitkami. Vzhľadom na vysoký vek a silné náboženské zaťaženie ťažko bude vychovať z týchto starších ľudí vedeckých materialistov, i keď sa tým nijako nemyslí, že by sa s nimi nemalo o svetonázorových otázkach vôbec hovoriť. Túto skutočnosť si treba uvedomiť tým viac, že na výchovných podujatiach organizovaných na dedine vidieť viac starších ľudí ako mládeže. Starší ľudia napriek cirkevným zákazom o prevýchovu majú záujem.

Hlavnú pozornosť treba venovať ateistickej výchove mládeže v rámci jej celkovej komunistickej výchovy a v súvislosti s riešením generáčného problému mladých ľudí, vytváraním podmienok kultúrnych, technických a iných, ktoré zainteresujú mládež na dedine. Výsledkom nedostatočnej práce s mládežou je to, že veľká časť z nej odchádza do miest a tá, ktorá ostáva na dedine, je vystavená zbytočnému vplyvu náboženskej ideológie.

Je to náš veľký nedostatok. V tejto súvislosti je správne pripomenúť, že spomínaná protištátna skupina kňazov sa vo svojej činnosti — okrem iného — orientovala hlavne na mládež preto, lebo „mládež u nás je materiálne dobre zabezpečená, je zbavená akýchkoľvek starostí a má veľa voľného času“. Zamyslime sa preto nad náhodnou skutočnosťou, že organizátori a propagátori náboženstva sa snažia na našich dedinách vyplňať voľný čas mládeže, že pracujú ako nacvičovатели divadiel, tréneri futbalu, vedú rôzne záujmové krúžky atď. Našej materiálne dobre zabezpečenej dedinskej mládeži treba venovať intenzívnu pozornosť na úseku výchovy.

Tu musia hlavnú úlohu zohrať stranícke a sväzacké organizácie na dedine spoločne so školou. Predpokladom pre zlepšenie ateistickej výchovy mládeže je zlepšenie celkovej výchovnej práce miestnych organizácií ČSM. V rámci dlhodobých plánov komunistickej výchovy mládeže a učebného roku ČSM mal by sa vypracovať aj perspektívny plán svetonázorovej výchovy a zaviesť do nej plánovitost', systematickosť a cielavedomosť.

BURŽOÁZNE UČENIE A ŠKOLY NEVYDRŽALI ZAŤAŽKÁVACIU SKÚŠKU DEJÍN. NEMOHLI A NEMÓŽU DAŤ VEDECKÚ ODPOVEĎ NA OTÁZKY, KTORÉ KLADE ŽIVOT. BURŽOÁZIA UŽ NIE JE SCHOPNÁ PRINÁŠAŤ IDEY, KTORÉ BY MOHLI ZÍSKAŤ LUDOVÉ MASY. VIAC LUDÍ V KAPITALISTICKÝCH KRAJINÁCH UPŮŠŤA OD BURŽOÁZNEHO SVETOVÉHO NÁZORU. BURŽOÁZNA IDEOLÓGIA PREŽÍVA HLBOKÚ KRÍZU.

PROGRAM KSSS